

GAZETA LWOWSKA

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI:
LWÓW, UL. SŁOWACKIEGO 6. I-sze p.

Listy należy frankować. — Reklamacje
otwarte wolne od opłaty.
Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.

Telefony:
REDAKCJI
21—18

ADMINISTRACJI
21—17

WYCHODZI CODZIENNIE PRÓCZ DNI POŚWIĄ-
TECZNYCH O GODZINIE 3-ciej POPOŁUDNIU

REDAKTOROWIE NACZELNI:
WOJCIECH BARANOWSKI
i Dr. MARCELI SZAROTA

CENA
NUMERU

20 gr.

PRENUMERATA:

Miejscowa miesięcznie: bez dostawy do do-
mu 4:80 — z dostawą 5:30. — Zamiejscowa
miesięcznie z przesyłką pocztową 5:30. —
Zagranicą 7:— P. K. O. Nr. 141.690.

Sens moralny deklaracji.

Ci, co spodziewali się, iż w dawno oczekiwanej wystąpieniu swym Minister Spraw Wewnętrznych będzie „budował most, wiodący do zbliżenia z Ukrainą Sowiecką”, musieli doznać wielkiego rozczarowania. Zbyt wcześnie uderzyli na alarm i zbyt wcześnie dyskutowali z nietajoną radością u-pragnione lokalne efekty „nowego kursu” — jak pisali — czy „nowego programu”, mającego podjąć próbę jakiegoś niby „rozwiązania” sprawy ukraińskiej na terenie Małopolski Wschodniej. Tego rodzaju specyficznym „nadziejom”, p. Minister Pieracki oświadczeniem swym położył kres odrazu. Wszyscy, którzy go chcieli chwycić za ryzykowne lub nieostrożne słowa, nie mają go chwycić za co. Ex-positó sobotnie, wygłoszone w Komisji budżetowej, pełne było oględności, rozważań i politycznego taktu.

Można powiedzieć bez przesady, że cechą jego zasadniczą stanowił właśnie umiar i ważenie każdego zdania, nieledwie z niezwykłym wprost poczuciem odpowiedzialności.

Zapowiedzi p. Ministra Spraw Wewnętrznych nie mogły wywołać żadnych nieporozumień, ani stać się powodem jakichkolwiek fermentów. Żadna strona: ani polska, ani ukraińska nie ma z ich racji przyczyn do niepokojów, obie natomiast mają się nad czem poważnie zastanowić. Jest bowiem w deklaracji rządowej jedno, co niewątpliwie bije w oczy. Jest wyraźne ustosunkowanie się do sytuacji i potrzeb ludności ukraińskiej w Województwach Południowo-Wschodnich i jest mocno ujęta podstawowa zasada w traktowaniu spraw narodowościowych. Jest to z jednej strony zasada zupełnej tolerancji, z drugiej — równości wszystkich wobec Państwa, dla którego istnieją dwa rodzaje obywateli wyłączni: lojalni i nielojalni. Taka lub inna przynależność narodowościowa nie daje nikomu sama przez się żadnych szczególnych przywilejów. Aspiracje plemiennicze muszą być pogodzone z interesem nadrzędnym Rzeczypospolitej, przeciwko której kłopoty jakiekolwiek są niedopuszczalne. Uroszczeniom i egoizmom nacjonalistycznym z żadnej strony rozsądzać całości państwowej nie wolno.

I tylko na tych warunkach realizowane być mogą jakiekolwiek poczynania, mogące obecny stan rzeczy w Małopolsce Wschodniej zmienić na lepszy.

Te wskazania naczelną, któremi przesiąknięta jest cała deklaracja rządowa, stanowią jej rdzeń właściwy. Mają one mniej lub więcej zaognioną kolizję interesów sprowadzić do spokojnego współzycia i, co ważniejsza, współdziałania dla wspólnego pożytku. Droga do tego ma prowadzić przez rozwój twórczych sił w zakresie gospodarczym i kulturalnym przedewszystkiem, przez rozwój sił każdego szczepu plemiennego w sobie, a potem do złączenia i połączenia ich w jeden zgodny wysiłek zbiorowy — w samorządach.

Jest w tem głęboka myśl: przez kształtowanie swych narodowościowych osobowości dążyć nie do dyferen-

cacji politycznej, lecz do skupienia się dla osiągnięcia realnych, każdemu bliższych, celów ogólnodzielnicowych, czy ogólnokrajowych. I teza ta ma walor jednak — zarówno dla Polaków, jak dla Ukraińców. Nie żąda ona ku fikcji wytworzenia jakiegoś jednego plemienia, lecz stawiając stopniowo dwa szczepy, na jednej — dla obu ojczyznej — ziemi współzycia, w jednakich co raz bardziej warunkach rozwojowych, spodziewa się uzgodnić

ich dążności w działaniu pozytywnym, które współpracujących nie różni, lecz, przeciwnie, zbliża zazwyczaj i uczy ufności.

Pragnienie wytworzenia tej zobopólnej ufności, jako podłoża wszelkiej pracy konstruktywnej, emanuje z całego ujęcia przez p. Ministra Pierackiego stosunków narodowościowych w Małopolsce Wschodniej. Podchodzi on do nich z istotnym realizmem i szczerem zrozumieniem zadań wspól-

czesnego państwa demokratycznego, i stara się w tym względzie spotęgować świadomość społeczną, czyniąc to ponad głowami tych, którym się zdaje, iż sens istnienia uczynić można z bezustannej walki.

Taka jest intencja wynurzeń oficjalnych w zakresie spraw i stosunków narodowościowych, która oby należycie przez wszystkich została zrozumiana.

Z ostatniej chwili.

Sprawa samorządu miasta Lwowa tematem dyskusji na Komisji budżetowej.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 18 stycznia. Sobotnie posiedzenie Komisji budżetowej zakończyło się po północy.

Replika Ministra Pierackiego.

Po zakończeniu dyskusji, zabrał jeszcze raz głos Minister Pieracki, odpowiadając na zarzuty. Minister poruszył raz jeszcze sprawy narodowościowe, mówiąc: „Przedstawiłem Panom wtyczne stosunku Rządu do tych spraw. Wydawałoby się, że granicą maksymalną dla realnej polityki, jeśli chodzi o zakres możliwości Rządu względem obywateli, jest zespół uprawnień obywatelskich, zawartych w Konstytucji. Tymczasem ku memu zdziwieniu, pos. Matczak wyraził rozczarowanie, że w oświadczeniu mojem nie znalazł, jeśli chodzi o stosunek Rządu do mniejszości ukraińskiej, nic ponadto, co gwarantuje Konstytucja. Nie przypuszczam, by mniejszość ta mogła żądać

przywilejów w porównaniu z innymi obywatelami Państwa. Nie wierzę, by ich naprawdę żądać mogła, oczekiwanie podobne bowiem musiałoby pozostać w dziedzinie utopji. Rząd może uważać sobie za pośrednio wyrażone uznanie, jeśli pos. Matczak stwierdza, że otwarta zostaje mniejszości ukraińskiej swoboda korzystania z całokształtu praw konstytucyjnych, boć — powtarzam — jest to zawsze najwyższa granica żądań obywateli. Stwierdzam stanowczo, że pragniemy usunąć upośledzenia tam, gdzie one były istotnie i nie oczekując z tego powodu niczyjej wdzięczności, sądzimy, że dobrze przyśługujemy się Państwu“.

Oświadczenie Wiceministra Korsaka w sprawie samorządu lwowskiego.

Następnie Wiceminister Korsak, odpowiadając na zarzuty posła Rymara, dotyczące spraw samorządowych stwierdził: „Jeżeli chodzi o samorząd Krakowa, to należy tę sprawę traktować odrębnie, tak jak i sprawę samorządu Lwowa. Tu zachodzą przeszkody organiczne do innego rozwiązania sytuacji. Panowie radni funkcjonują w tych dwóch samorządach po kilkanaście lat i w znacznym odsetku pochodzą jeszcze

z nominacji władz austriackich. Do tego aktu nie było ze strony opozycji prawicowej tyle czarnowidztwa, jak w stosunku do aktów Rządu polskiego. Jest to wyjście, podyktowane koniecznością. Nie leży w naszym systemie, mówił Wiceminister, kontynuowanie obecnego stanu rzeczy i dlatego Rząd wnosi do Sejmu odpowiednią ustawę, która nie oznacza żadnego niebezpieczeństwa dla tej, czy innej dzielnicy

Budżet Min. Spraw Wojskowych.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 18 stycznia. Dziś rano Komisja budżetowa pracowała nad preliminarzem budżetu Ministerstwa Spraw Wojskowych. Pos. Polakiewicz wygłosił bardzo szczegółowy referat o tym ważnym dziale budżetu Państwa. Podkreślił on między innymi, że w bieżącym okresie budżetowym przeprowadza się motoryzację i stwarza się broń pancerną, w przyszłym zaś głównie

nacisk położony będzie na rozwój lotnictwa oraz marynarki. Względem oszczędnościowe zmusiły nas do ograniczenia wydatków o 6,700.000 zł. Oszczędności inne, uzyskane na spadku cen i plac, obrócone zostaną na wydatki materialne. Efekt jest taki, że wydatki materialne wzrosły o 14 milionów.

Strajk tramwajarzy w Łodzi.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 18 stycznia. Z Łodzi donoszą: Wczoraj w nocy zebrani tramwajarze uchwalili rozpocząć natychmiast strajk. Wskutek tego w nocy już poczęły zajeżdżać do remiz wozy tramwajowe nocne. Od rana ruch tramwajowy całkowicie zamarł.

Nowy szyb naftowy.

Borysław, 18 stycznia. (PAT.) Onegdaj wieczorem szyb „Unin III” własność firmy Limanowa w Borysławiu dowiercił w głębokość 1670 metrów w rurach 5 calowych, produkcję około 2 wagonów ropy na dobę.

Stary projekt w nowej formie.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Już od dłuższego czasu projekt gospodarczej federacji naddunajskiej, popierany przez wpływowe czynniki francuskie, jest znów przedmiotem bardzo ożywionych dyskusyj w tutejszych kołach politycznych i dyplomatycznych. Trudno ocenić, czy ten stary projekt, pojawiający się od czasu do czasu w coraz to nowej formie, tym razem istotnie ma poważniejszy podkład niż dotychczas, ale faktem jest, że wywołuje on w austriackim obozie wielkoniemieckim, bardzo żywe zaniepokojenie. Obiegają mianowicie pogłoski, że w Genewie, gdzie za kilka dni mają się rozpocząć obrady komitetu finansowego Ligi Narodów, sprawa federacji gospodarczej państw naddunajskich stanie prawdopodobnie na (nieoficjalnym) porządku dziennym.

Twierdzą też niektóre koła, rzekomo „dobrze poinformowane“, że zastępcy austriacy usłyszą w Genewie, iż Austria tylko w tym wypadku może liczyć na dalszą pomoc finansistów państw zachodnich, jeśli podejmie poważne starania w kierunku zrealizowania francuskich projektów naddunajskich. Chyba nie ulega najmniejszej wątpliwości, że wiadomość ta jest bezpodstawną, albo przynajmniej w tej formie nieścisłą, ale mimo to przynajmniej stronnictwa wielkoniemieckiego uchwaliło na swym ostatnim posiedzeniu rezolucję, w której bardzo stanowczo wypowiada się przeciw wszelkim naddunajskim federacjom gospodarczym bez współdziałania Niemiec. A należy zważyć, że na posiedzeniu owym obecny był także minister Schürff, który w gabinecie d-ra Burescha jest mężem zaufania stronnictwa wielkoniemieckiego. A jako że rezolucja wielkoniemiecka zapadła w przeddzień wyjazdu kanclerza do Genewy, więc bliski stąd wniosek, że tym razem projekty naddunajskie istotnie są konkretniejsze niż dotychczas. Zresztą nie jest też wykluczeniem, że zaniepokojenie wielkoniemców głównie na tem zrodziło się tle, że w konferencjach genewskich nie weźmie udziału wicekanclerz i minister spraw zagranicznych dr. Schober, który jako zwolennik Anschlusu sprzeciwia się oczywiście zasadniczo wszelkim środkowo-europejskim kombinacjom gospodarczym bez współdziałania Niemiec.

Abstrahując od tych obaw wielkoniemieckich i oceniając problem gospodarczego zbliżenia państw naddunajskich pod kątem widzenia wyłączenie gospodarczym, każdy znawca stosunków austriackich chyba bez wszelkich zastrzeżeń musi przyznać, że dla Austrii zrealizowanie francuskich projektów środkowo-europejskich byłoby istotnie jedynym rozsądnym wyjściem z obecnego rozpaczliwego położenia. Dziś nikt już nie wątpi o tem, że ani Francja ani mała Ententa nigdy nie zgodzą się na przyłączenie Austrii do Niemiec, choćby tylko w formie unji celnej. A zresztą większość przemysłowców i kupców austriackich już całkiem jasno zdaje sobie z tego sprawę, że w praktyce „Anschluss“ równałby się zupełnej zagładzie gospodarstwa austriackiego. Nietylko politycznie ale także gospodarczo Austria stałaby się kolonią niemiecką. Natomiast zrealizowanie projektu federacji naddunajskiej, w jakiegokolwiek formie — więc czy to w formie unji celnej czy też tylko cel preferencyjnych wprowadzonych w życie przez szereg uzgodnionych i uzupełniających się nawzajem traktatów handlowych — mogłoby stworzyć nowe rynki zbytu dla przemysłu austriackiego, który wśród obecnych warunków pozbawiony jest wszelkich możliwości rozwoju.

Przeciwnicy federacji, jak n. p. czołownik stronnictwa chrześcijańsko-społecznego, profesor uniwersytetu dr. Ka-

rol Hugelmann, który niedawno wygłosił w „Politische Gesellschaft“ odczyt na ten temat, posługują się przeważnie argumentami natury politycznej i usiłują nadać nawet próbom czysto gospodarczego zbliżenia Austrii do państw sukcesyjnych charakter świętokradztwa narodowego. Wśród ich bardzo nielicznych argumentów ekonomicznych figuruje na pierwszym miejscu twierdzenie, że Austria zostanie zalana produktami rolnymi innych państw naddunajskich, co prędzej czy później spowoduje katastrofę w całym rolnictwie austriackim. Niebezpieczeństwo to — zdaniem ich — dałoby się tylko zażegnać przez wciągnięcie Reichu do kombinacji naddunajskiej. Poza

tem twierdzą, że przemysł austriacki zostałby zupełnie zduszony przez przemysł czeskoślowski, któryby pozbawił Austrię ostatnich możliwości zbytu na targach południowo-wschodnich.

Jest to oczywiście argumentacja zupełnie fałszywa. Wszak obszar projektowanego zrzeszenia gospodarczego równałby się mniej więcej terytorjum dawnej monarchji austro-węgierskiej (oczywiście z wyłączeniem dawnej Galicji), powiększonej ewentualnie (na wypadek przystąpienia Jugosławii i Rumunii do federacji) o wielkie terytoria, które nie wchodziły w skład monarchji. A chyba nienajgorzej powodziło się przemysłowi krajów obecnie austriackich za czasów monarchji. Zaś o tem,

aby rolnictwo austriackie mogło kiedyś osiągnąć poziom samowystarczalności, nie marzą nawet najradykałniejsi politycy agrarni Austrii. Natomiast jasną jest rzeczą, że o wiele niebezpieczniejszą od czeskoślowskiej byłaby dla przemysłu austriackiego konkurencja niemiecka w razie wciągnięcia Niemiec do federacji naddunajskiej.

Dyskusja na temat tego projektu federacji dotychczas nie wyszła właściwie poza koła polityczne, dyplomatyczne i prasowe. Trudno przeto odważyć się na sąd, jakie stanowisko zajmują austriackie koła gospodarcze. Na razie tylko tyle można stwierdzić, że bardzo stanowczo sprzeciwiają się projektowi agrariusze. Socjaliści, którzy zgodziliby się na zbliżenie austriacko-czeskoślowskie, nie chcą nic słyszeć o żadnym zbliżeniu austriacko-węgierskim, bo obawiają się wzmocnienia prądów faszystowskich, względnie legitymistycznych. Oczywiście ani jedni ani drudzy nie zadecydują ostatecznie o losach projektu... G.

Polityka wewnętrzna Rządu. Dyskusja na Komisji budżetowej Sejmu.

Warszawa, 17 stycznia. Po sobotnim przemówieniu Ministra Pierackiego zabrał głos referent budżetu pos. Czuma (BBWR). Preliminarz budżetowy Min. Spraw Wewn. wynosi w dochodach 12,771.100 zł., w wydatkach 212,600.000 zł. W r. 1931—32 budżet wydatków Ministerstwa wynosił 8.8% całego budżetu, obecnie zaś wykazuje 8.7 wszystkich wydatków. Referent stwierdza, że po redukcjach skład personalny centrali Województwa tak zmalał, że niema już kto zastąpić chorego urzędnika.

W dyskusji pos. Rymar (Kl. Nar.)

Oświadczenie przedstawiciela B. B. W. R.

W imieniu Klubu BBWR. zabrał głos poseł Duch. Mówca oświadczył, że stało się już zwyczajem, że dyskusja nad budżetem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych jest zawsze terenem rozgrywki między Rządem a stronnictwami. Głównym terenem walki są zawsze te same sprawy: wybory, zgromadzenia i t.d. Powtarza się różne plotki i wiadomości z magla. Dziś to samo powtórzył poseł Rymar o wypadkach w Krakowie lub o wyborach w Przemyślu. — Przybieracie zawsze — mówił p. Duch zwracając się do posłów endecji — postać niewinnych baranków, a przecie to panowie urządzili: swego czasu lanie Witosowi w Poznaniu i byliście zadowoleni, że policja wam nie przeszkodziła. Poseł Wierczak mógłby wiele opowiedzieć o bojkotkach swojej partji.

Nawiązując do sprawy wyborów przemyskich, podniesionej przez p. Rymara, oświadcza pos. Duch: W ostatnich wyborach uzupełniających w okręgu przemyskim brał udział jako wasz agitator mój imiennik, emerytowany mjr. Duch. Rozgłaszaliście wśród ludności, że to jestem ja, który wystąpił z Klubu BBWR. Przy tych wyborach nadużywałeś imienia Boga, wprowadzaliście go do gry wyborczej. Podcinałcie gałąź, na której siedzieliście.

Przechodząc do oceny budżetu, stwierdza mówca, że został on obni-

żony o 40 milionów, stwierdza ołbrzymi postęp w organizacji administracji. W całym kraju panuje spokój, ład i bezpieczeństwo, mimo redukcji w aparacie policyjnym. Stan sanitarny nie pozostawia nic do życzenia. W polityce aprowizacyjnej, cen i zakupów, Ministerstwo zerwało z prokonsumencką jednostronną linią polityki premiera Bartla, dzięki czemu ceny zbóż podniosły się znacznie.

Mówca stawia postulat, by Państwowe Zakłady Zbożowe wykupiły istniejącą w kraju nadwyżkę zbóż, by przeciwdziałać ewentualnej niżce cen. Sfery rolnicze Małopolski Wschodniej domagają się taryfy ulgowej na przywóz zboża do lwowskiej filji P. Z. Z.

Mówca porusza sprawę choćby częściowego przywrócenia akcyzy miejskiej we Lwowie i Krakowie. Co do kasowania powiatów, uważa, że można by pewne powiaty uratować przez odpowiednią rektyfikację ich granic.

Przewodniczący Komisji, Byrka oświadcza, że dwa popołudniowe dzienniki warszawskie („ABC“ i „Wieczór Warszawski“) przyniosły dziś nieprawdziwą wiadomość, jakoby posiedzenie Komisji odbyło się przy udziale 20 wyższych urzędników policji. P. Byrka wzywa wszystkich posłów do stwierdzenia, że te wiadomości są nieprawdziwe.

Minister Pieracki zwraca się do niego z prośbą o szczegóły.

P. Matczak skarży się dalej na konfiskaty, rewizję listów, stosunek policji do chłopów.

Min. Pieracki: Niech wnoszą skargi w drodze służbowej.

P. Matczak oświadcza dalej: W ostatnich czasach byliśmy świadkami propagandy na tle t. zw. nowego kursu wobec ludności ukraińskiej. Działające oświadczenie wyjaśnia tę sprawę. Zdajemy sobie sprawę, że mamy tu do czynienia z precyzyjną grą polityczną. Obecny Rząd wykonuje wobec narodu ukraińskiego program na-

rodowej demokracji. Powołuje się na to, że fakt ten stwierdza lwowski „Wiek Nowy“, który pisze, że sanacja wykonała w stu procentach program endecji. Nie rozumiem oświadczenia Ministra, że w Małopolsce Wschodniej gwałt i podstęp został utożsamiony z działalnością polityczną i zawieszony nad głowami polskiej grupy obywateli tej ziemi. Tu p. Minister dołącza groźbę, że „jeżeli perswazje nie odniosą skutku, Rząd stanie wobec przymusowej sytuacji.“

Wiemy, że w kraju panuje spokój, terroru niema, odbywają się konferencje, nikt nie terroryzuje tych ukraińskich polityków idziałaczy, którzy razem z Wojewodą Rożnieckim, radzą nad organizacją współzycia, a tu słyszemy nowe groźby.

Minister Pieracki: Pan utożsamia U. O. W. i jej przybudówki z narodem ukraińskim.

Pos. Matczak: Uważamy słowa pana Ministra tylko za taktyczną deklarację.

Dalsza dyskusja.

Pos. Polakiewicz (BBWR.) oświadcza, że BBWR. i administracja, to dwie różne rzeczy. „Powtarzam to raz jeszcze“, oświadcza mówca, „podkreślając że uważałbyśmy to za wielki błąd, gdyby Blok obracał się tylko w orbicie administracji“. Z kolei mówca poruszył problem obciążenia społeczeństwa daninami publicznymi, specjalnie samorządowymi, wyrażając zdanie, że na czas kryzysu, trzeba zwięzić te ostatnie.

Pos. Rosmarin (Kl. Żyd.) wskazuje na niebezpieczeństwo antysemityzmu. W konkluzji mówca deklaruje, że Żydzi zdadzą egzamin ze swych obowiązków wobec Państwa, ale musi się znaleźć Rząd, który wyciągnie z tego odpowiednie konsekwencje.

Pos. Baran (Kl. Ukr.) wygłosił półtoragodzinne przemówienie. Oświadczył on, że „wobec rzeczywistości, jaka panuje na ziemiach ukraińskich, społeczeństwo ukraińskie nie jest skłonne do psychologicznych eksperymentów p. Ministra, który wskazywał na konieczność urabiania nastrojów dla umożliwienia harmonijnego współzycia obu narodowości“.

Ponieważ p. Baran mówił bardzo długo i rozwlekle, przewodniczący pos. Byrka zaważwał go, aby nie głądził, gdyż cała Komisja gotowa zasnąć.

Dyskusja przeciągnęła się do późnej nocy. Po p. Baranie zabierali głos posłowie Wierczak i Paschalski, poczem już około północy zabrał głos Min. Pieracki. P. Minister odpowiedział na zarzut podniesiony w czasie dyskusji przez poszczególnych mówców.

(Ob. depesze na str. 1.)

Linja polityczna Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Uzupełnienie mowy P. Ministra Pierackiego.

Wielkie swoje exposé w Komisji budżetowej, któreśmy w głównych ośnowach ogłosili najpierw w dodatku nadzwyczajnym, a następnie w zwykłym naszym popołudniowym numerze sobotnim, P. Minister Spraw Wewnętrznych zamknął w sposób następujący.

„Nie jestem powołany do precyzowania programu politycznego całego Rządu. Program ten, jak sądzę, jest dobrze znany, a działalność polityczna M. S. W. jest oczywiście całkowicie zgodna z tym programem i dąży do jego realizacji na wszystkich polach swej działalności.

Odnosnie do polityki M. S. W., stoję na stanowisku, że celem i zadaniem tej polityki jest wzbogacenie sił produkcyjnych w całym społeczeństwie oraz oddziaływanie na życie społeczne w kierunku poszukiwania harmonii między interesami wszystkich i poszczególnych obywateli, a co za tem idzie wytworzenia warunków, w którychby zarówno Państwo, jak i poszczególni jego obywatele mogli osiągnąć najwyższy stopień pomyślności. Punktem wyjścia dla tej polityki jest nietylko moje odczuwanie rzeczywistości, lecz również postanowienia naszej Konstytucji.

Jeśli mówi się o obowiązkach Rządu, nie chciałbym, aby zapomniano o obowiązkach obywateli, określonych w art. 89, 90, 93 Konstytucji. „Pierwszym obowiązkiem obywatela jest wierność dla Rzeczypospolitej”. „Każdy obywatel ma obowiązek szanowania i przestrzegania Konstytucji i innych obowiązujących ustaw i rozporządzeń”. „Wszyscy obywatele są obowiązani szanować władzę prawną i ułatwiać spełnianie jej zadań oraz sumiennie pełnić obowiązki publiczne, do jakich powoła ich Naród lub właściwa władza”. Panowie sami odpowiedzą sobie, czy i w jakim stopniu wszyscy obywatele istotnie stosują się do tych nakazów Konstytucji.

Jest moim obowiązkiem baczyć, aby wszyscy obywatele, którzy lojalnie spełniają konstytucyjne obowiązki, mogli bez przeszkody korzystać z wszelkiego równouprawnienia, z wszelkich swobód obywatelskich przez Konstytucję zagwarantowanych i z poparcia przez Państwo ich działalności kulturalnej i gospodarczej. Wszelka działalność, sprzeczna z obowiązkami konstytucyjnymi, zwłaszcza

wszelką działalność antypaństwową, obowiązany jestem zwalczać zapomocą środków, będących w mojej dyspozycji. Władza musi rozgraniczać i ograniczać, musi ograniczać nieraz nawet korzystanie z prawa, co łatwo prowadzi nieraz do konfliktu między władzą a obywatelem. Stąd rodzi się szereg zarzutów pod adresem administracji.

Stawia się często administracji zarzut, jakoby pozostawała ona na usługach jednej partii politycznej. Polega on jednak na nieporozumieniu. Administracja spraw wewnętrznych musi dążyć do współdziałania w najszerszym zakresie z całą ludnością kraju. Jasną jest rzeczą, że stykać się wówczas musi z reprezentantami wszystkich odłamów politycznych społeczeństwa. Obecny zaś układ sił politycznych sprawia, że przeważająca ilość tych stałych punktów styczności administracji z poszczególnymi stronnictwami przypaść musi na to największe i najsilniejsze ugrupowanie, które potrafiło skupić wokół siebie większość społeczeństwa. Sądzę, że rozróżnić chyba należy stosunek tego największego ugrupowania i ugrupowań pozostałych do poczynań Rządu.

Oczywiście stronnictwa, przekraczające łatwo granice legalnych środków walki z Rządem, spotkać muszą na granicy legalności konieczny i czujny odpór administracji. Obóz współpracujący z Rządem, tych punktów starć oczywiście niema. Urabianie przeto poglądu o stronnictwości administracji czyni wrażenie zbyt upraszczającego zagadnienia przez stronnictwa opozycji.

Nie odpowiada rzeczywistości zarzut, jakoby administracja spraw wewnętrznych powodowała zanik ogólnego życia społecznego. Ruchowi temu administracja okazywała zawsze całkowite poparcie i pomoc. Najlepszym tego dowodem jest wzrastająca stale ilość stowarzyszeń, działających swobodnie w ramach swych statutów. Ruch społeczny w Państwie wymaga jeszcze dłuższego krzepnięcia i utrwalania swych podstaw. Dążenia w tym kierunku zdrowych sił społecznych zawsze mogą liczyć na pełne poparcie administracji, która jedynie w wyjątkowych wypadkach, gdy dane stowarzyszenie zagraża bezpieczeństwu publicznemu lub jaskrawie przekracza statut, zmuszona jest stosować środki zapobiegawcze.

Kongres pracowników państwowych.

Warszawa, 17 stycznia. (PAT). Dziś w sali Klubu Urzędników obradował Kongres 13 zarządów Związków Pracowników Państwowych. Po zagajeniu przez wicepr. ZUPU Konarskiego zgłoszono następujące referaty: emerytalny, uposażeniowy i o stosunkach służbowych. Następnie zebrani przyjęli szereg rezolucyj, dotyczących zagadnienia uposażeń i ustawodawstwa pracowniczego, przyczem rezolucja wyowiada się przeciwko zmianie ustawodawstwa. Dalsze rezolucje dotyczyły pomocy lekarskiej dla urzędników i funkcjonariuszy państw, oraz akcji samopomocowej pracowników.

Dementi rządu niemieckiego.

Berlin, 17 stycznia. (PAT). Biuro Wolfa ogłasza ponowne dementi kół urzędowych, jakoby rząd zamierzał przeprowadzić dewaluację wzgl. obniżenie wartości waluty niemieckiej. Zarówno rząd Rzeszy i Bank, oświadczają, iż pogłoski te są bezpodstawne i koła miarodajne kategorycznie odrzucają wszelkie eksperymenty walutowe.

Memoriał Hittlera.

Berlin, 17 stycznia. (PAT). Wręczony wczoraj wieczorem kanclerzowi Brüningowi memoriał Hittlera ma zostać ogłoszony w poniedziałek. Memoriał zawierać ma żądanie dymisji Brüninga.

Wielki proces w Moskwie.

Moskwa, 17 stycznia. (PAT). Jutro 18 bm. rozpocznie się w Moskwie proces przeciwko 11 kolejarzom, którzy skutkiem niedbalstwa stali się winni strasznej katastrofie kolejowej na stacji Kosino na linii kol. moskiewsko-kazańskiej. Katastrofa ta miała miejsce 2 stycznia, i pociągnęła za sobą według oficjalnych danych, ogłoszonych dopiero dzisiaj w prasie, 65 zabitych i 131 rannych, z których kilka osób zmarło.

Arcyks. Otto Habsburg.

Wiedeń, 17 stycznia. (PAT). Były następca tronu arcyksiążę Otto Habsburg wystosował pismo do gminy Ampass w Tyrolu, która jak wiadomo nadała mu obywatelstwo honorowe, aby „choćby częściowo naprawić krzywdy wyrządzone rodzinie Habsburgów”. Arcyksiążę Otto ubolewa w liście, że nie może uściskać dłoni wiernych Tyrolczyków i zapewnia, że nici nawiązane między nim a Tyrolem są nierozdzielne.

Wojna wśród lodów.

Na zdjęciu naszym widzimy interesujący obrazek z terenu walk japońsko-chińskich w Mandzurji. Oddział żołnierzy japońskich, zdążający do Tien-Chuang-Tai, przechodzi przez zamrzniętą rzekę Liao.

Z Teatru Rozmaitości.

Otwarcie sezonu teatralnego pod dykcją Wilama Horzycy.

Roxy

Komedja w 3 aktach Barry Connorsa.

Zaszczytna rola pierwszej sztuki w nowym sezonie teatralnym przypadła dzięki zbiegowi łatwo zrozumiałych trudności technicznych, nie projektowanemu „Wilkom w nocy”, lecz arcy milej komedji amerykańskiej „Roxy”, o której prawie się nie mówiło w gorące ostatnie tygodni, stała się pierwszą reductą teatru Horzycy — reductą nadszpedzianiem zwycięską.

Wbrew utartym zwyczajom musimy przed samą sztuką zająć się jej wykonawcami. Oni to bowiem, nasi dobrzy, kochani znajomi, których chyba przez zagapienie się publiczności na świetną dekorację Daszewskiego nie powitano oklaskami — wstępnym bojem zdobyli Lwów dla nowego teatru. Duszą zaś premjery i przemilym łącznikiem między teatrem z przed roku, a dzisiejszym, stała się artystka, która zdumiała widownię niespodziewanie szyb-

kim, choć oczekiwany już rozkwitem swego talentu; Zofja Barwińska wróciła na scenę lwowską jako artystka, stojąca u progu pięknego rozwoju, jako silnie już zwarta i wiele obiecująca indywidualność aktorska.

Jej też zawdzięczamy głównie ten dawno nieprzeżywany w teatrze, pogodny, roześmiany z serca wieczór. W rolę Roxy, najmłodszej córki amerykańskiego przemysłowca, włożyła Barwińska czar pierwszej, entuzjastycznej młodości, głębię duszy niepospolitej, choć wyrosłej w zabijająco ciasnej atmosferze i piękno ślicznego, prawem kontrastu chyba powstałego w otoczeniu parwenjuszy moralnych, charakteru. Dzięki tak postawionej Roxy, komedja zyskała to, czego jej nie dał autor: pogłębienie. Z szeregu komicznych sytuacji, zabawnych powiedzeń, z groteski, osnutej na tle domowych stosunków amerykańskiego dorobkiewi-

cza — tworzy się interesująca komedja, w której siła moralna, piękno i nowoczesny romantyzm zdobywają sobie prawo do życia i do szczęścia.

Walka Roxy o kochanego człowieka zaczyna chwilami o walkę wartości — i to stanowi podstawę powodzenia komedji.

Tym wyróżnionym i zdobywanym jest w „Roxy” Jerzy Chodecki. Artysta ten, oglądany w „Heddzie Gabler” i „Dantonie” od strony poważnej i nieco sztywnej, w „Roxy” daje się poznać jako świetny partner gry miłosnej, opartej na głębszym duchowym konflikcie. Chodecki w roli amanta wydaje się czemś nieprawdopodobnym; ale też jego komedjowy amant odbiega daleko od schematu, a zbliża się do pięknego typu mężczyzny, szukającego w niewłaściwym kierunku ideału duszy kobiecej.

Schemat amanta przyjął poprawnie Piotr Połofski, jako narzeczony starszej siostry Roxy (Iza Faleńska). W roli mamy ujrzelismy Teodozję Bohdańską, która po raz pierwszy objawiła się naszym oczom w „Wytwornej” postaci milionerki. Przeciw blokowi mamy i starszej córki, gra — po stronie Roxy — Józef Machalski. Amerykańska skóra nie przystaje do tego nawskróś słowiańskiego typu, jakim technicznie każdy gest Machalskiego, nie-

zapomnianego odtwórcy Nikodema II-go; to też w scenach rodzinnych zbyt wiele było drastyczności, niekoniecznie wymaganych dla tej komedji.

Budowa jej rozszczepia się na konflikt główny (miłość Roxy do Tonny'ego) i na konflikty drugorzędne, ale silnie absorbujące: sprawa konkursu i sprawa hegemonji w domu państwa Herrington. Dzięki tej troistości zainteresowań, sztuka zyskuje na żywoci i ruchu, ale traci na kondensacji i sile wewnętrznej; to też wydobyć głównego tonu z tej hałaśliwej orkiestry jest tem większą zasługą pary bohaterów premjery: pp. Barwińskiej i Chodeckiego, których też zapełniona szczerze widownia wynagrodziła gorącą owacją.

Do sukcesu „Roxy” przyczynia się w pośpiechu wykonana, a świetna w nowoczesnym ujęciu dekoracja Daszewskiego (hall domu Herringtonów ze schodami na górę i z dużym oknem w głębi), którą uczyniono ruchomą i zmienną przez odpowiednie oświetlenie dalekiego planu (ulica wielkomijska).

Jednym słowem — mamy znowu teatr. Prawdziwy, życiem pulsujący teatr, w którym zatracą się świadomość kulis, skrótów, masek i dekoracji, a wypływa ze sceny i ogarnia widownię gorącą falą prawda sztuki.

Dr. J. Gamska - Łempicka.

Uchwały Kongresu górniczego w sprawie postępowania przemysłowców.

Katowice, 17 stycznia. (PAT). Dziś odbył się Kongres Rad Zawodowych Z. Z. Z., grupujący robotników tak przemysłu górniczego, jak i hutniczego, oraz pracowników umysłowych o około 300 delegatów, reprezentujących ok. 20.000 zorganizowanych robotników zakładów przem. na Śląsku. Kongresowi przewodniczył pos. Gawlik z BBWR. z Warszawy. Po przemówieniu pos. Sesera referaty wygłosili sekr. Związku metalowców Bajdur, i prez. zawod. org. górników Rogacki. Z kolei zabrał głos pos. Kapuściński przypominając o tem, że musi się znaleźć droga do nakłonienia przemysłowców do respektowania przepisów i ustaw o arbitrażu.

Po dyskusji, w której przemawiało 15 osób, kongres powziął rezolucję, w której stwierdza m. in., że obecne wystąpienie przemysłowców, żądających w górnictwie 21%-owej, a w hutnictwie żel. 25%-owej obniżki płac, nie jest spowodowane istotnym położe-

niem gospodarczym i nie ma na celu utrzymania dotychczasowego rozwoju produkcji i zatrudnienia ale jest wyrazem kapitalistycznej polityki. Rezolucja domaga się dalej wystąpienia Rządu przeciwko tym krokom przemysłowców i zaprowadzenia kontroli Rządu nad gospodarką przemysłu przy współdziałaniu Związków zawodowych. Wszelkie usiłowania Rządu w tym kierunku masy pracownicze usilnie popiera, a nawet dla realizacji ich gotowe są ponieść ofiary. Zdecydowane są jednak odmówić tych ofiar przemysłowcom i dyrektorom, którzy napelniają sobie kieszenie pensjami i dywidenda-

mi, a jednocześnie żądają obniżki płac. Dalej kongres zwraca się do grupy pracowniczej posłów BBWR w Sejmie R. P., by przyczynili się do rozszerzenia uprawnień komisarzy demobilizacyjnego w jego ingerencje przy wnioskach przemysłowców o częściowe czy całkowite zamknięcie zakładów pracy. Wreszcie kongres Z. Z. Z. domaga się rozwiązania Sejmu śląskiego, gdyż opozycyjna większość uniemożliwia Izbie wszelką pracę pozytywną, czego powodem jest odrzucanie wniosków i zaprowadzenie kontroli Rządu nad gospodarką ciężkiego przemysłu śląskiego. Po zakończeniu kongresu, uczestnicy wzniesli okrzyki na cześć Pana Prezydenta Rzplitej, P. Marszałka Piłsudskiego i Wojewody śląskiego dr. Grażyńskiego.

Zabytki miasta Grudziądza.

Miasta pomorskie posiadają szereg cennych zabytków budowlanych, pochodzących z czasów średniowiecza. Do rzędu z najbogatszych pod tym względem miast pomorskich należy Grudziądz. Jednym z najpiękniejszych budynków w tem mieście jest obecny ratusz, dawniej kolegium jezuickie.

Naprężenie między Berlinem a Kownem.

Kowno, 17 stycznia. (PAT.). Poseł litewski w Berlinie dr. Szaulis wręczył w Ministerstwie Spraw Zagranicznych notę protestacyjną, w której wymieniono fakty niedopuszczalne w stosunkach dwóch zaprzyjaźnionych państw. M. in. notą wymienia fakt prowadzenia pertraktacji przez oficjalne czynniki niemieckie z przedstawicielami kraju kłajpedzkiego, następnie podkreśla, że podobne postępowanie zarówno pod względem politycznym jak i prawnym może być przeszkodą na drodze normalnego i przyjaznego rozwoju stosunków pomiędzy dwoma sąsiadującymi państwami.

Berlin, 17 stycznia. (PAT.). Ogłaszając wiadomość o nocie rządu litewskiego do rządu Rzeszy, Biuro Wolfa publikuje następujący półurzędowy

komunikat: — Jest prawdą, iż rząd litewski wystąpił z tego rodzaju zastrzeżeniami w Berlinie. Podstawą tego wystąpienia ze strony Litwy jest wizyta, jaką w połowie grudnia ub. roku złożyli w Berlinie prezydent dyrektoriatu kłajpedzkiego i dwaj posłowie kłajpedzkiego sejmiku. Wspomniani przedstawiciele litewscy, z zawodu rolnicy, zamierzali poprzeć u miarodajnych kół fachowych niemieckich znane postulaty rządu litewskiego w sprawie eksportu bydła do Niemiec. Koła niemieckie wyrażają zdziwienie, iż rząd litewski sprawie tej stara się nadać charakter polityczny. Zastrzeżeń rządu litewskiego koła niemieckie nie mogą w żaden sposób uważać za uzasadnione.

„Fala szaleństw”.

Londyn, 17 stycznia. (PAT). W niedzielnym organie lorda Rothermera ogłoszony jest dziś p. t. „Fala szaleństw” artykuł Mussoliniego.

Premjer włoski stwierdza, że kryzys wszechświatowy osiągnął dziś ten szczyt, kiedy koniecznym się staje zastosowanie jaknajprędzej jaknajbardziej skutecznych środków i kiedy działanie zapomocą półśrodków jest niewystarczające. „Sytuacja wymaga energii, odwagi, wyrozumiałości i mądrości najlepszych elementów w każdym z narodów. Jakże można oczekiwać, że narody będą spłacały swoje długi, o ile można je spłacać jedynie w złocie, którego nie posiadają. W oświadczeniach rzeczowych zaś spłacać nie mogą również, albowiem barjery celne narodów wierzylieli są tak wysokie, że nie przepuszczają niczego. Potrwa wiele lat, zanim państwa dłużnicze nagromadzą tyle złota, aby dokonać płatności zobowiązań. W międzyczasie trwa powszechna stagnacja. Każde z państw stosuje szowinizm gospodarczy i od kilku miesięcy cały świat znajduje się w stanie wojny ekonomicznej. Podobnie jak umowy dyplomatyczne ulegają przekreśleniu i sojusze polityczne są stwarzane lub zrywane w chwili, gdy wybucha wojna militarna, tak samo dziś widzimy, jak narody przekreślają umowy handlowe, zawarte między niemi. Powracamy do obwarowanych grodów średniowiecza, z punktu widzenia ekonomicznego. Dziś, obok hasła rozbrojenia militarne, wysunąć również musimy hasło rozbrojenia ekonomicznego, celem umożliwienia obrotu towarami poprzez granice”.

Dookoła sprawy rozbrojenia.

Berlin, 17 stycznia. (PAT). Przewodniczący Frakcji socjaldemokratycznej Reichstagu dr. Breitscheid wygłosił wczoraj w sali Sejmu pruskiego przemówienie, w którym ostro wystąpił przeciwko tezie ministra Reichswehry Groenera w sprawie rozbrojenia. „Nie wolność zbrojeń dla Niemiec — powiedział Breitscheid — ale ograniczenia wydatków u innych państw na zbrojenia, powinno być hasłem, z którym Niemcy wystąpią na konferencji rozbrojeniowej. O ile Brüning oświadczy w Genewie, że Niemcy ani obecnie, ani w przyszłości nie mogą płacić reparacji, cały naród udzieli mu poparcia, zdaniem mówcy, najwłaściwszą formą rozwiązania problemu reparacji, byłoby w obecnej chwili moratorium. W tym wypadku Niemcy wraz z Francją i Anglią powinny wystąpić wobec Ameryki z oświadczeniem, że system spłat reparacyjnych nie da się obecnie utrzymać.

Francuski plan reparacji.

Paryż, 17 stycznia. (PAT). Plan reparacyjny, opracowany przez francuskiego ministra finansów Flandria przewiduje ostre moratorium, odnoszące się tylko do świadczeń reparacyjnych warunkowych, które, jak wiadomo, odpowiadają w przybliżeniu sumie, należącej się Stanom Zj. od Francji z tytułu długów wojennych, która to suma będzie mogła być zanulowana, o ile rząd Stanów Zj. zrzeknie się swych wierzytelności wobec Francji. Co się tyczy świadczeń bezwarunkowych, plan francuski proponuje emisję obligacji niemieckich kolei żelaznych, których dochód odpowiadałby wysokości tych świadczeń, to jest 660 milionów mk. w złocie, które niemieckie koleje żelazne wpłaciłyby zgodnie z z planem Younga do kasy Banku Wypłat Międzynarodowych. Termin tych

spłat rozpocząłby się dopiero 1 lipca 1934 roku. Ten sposób postępowania według tezy franc. byłby podwójnie korzystny dla Niemiec, gdyż uwolniłby je na przeciąg dwóch lat od wszelkich ciężarów, sprawa zaś długów względem Stanów Zjed. pozostawiona zostałaby przyszłości. Co do państw europejskich, to uwolniłoby to je od wszelkiego ryzyka w sprawie długów niemieckich, pozostawiając możliwość definitywnego rozwiązania problemu w rękach Ameryki, z którą będzie dość czasu pertraktować. Plan francuski przewiduje nawet ustąpienie Stanom. Zjed. jako częściowego odszkodowania za ewentualne anulowanie przez wierzytelności wobec Europy, pewnej części obligacji niemieckich kolei żelaznych.

Lloyd George powraca do życia politycznego.

Londyn, 17 stycznia. (PAT). Lloyd George kończy w dniu jutrzejszym 69 lat życia. Sędziwy przywódca liberałów angielskich, który przed trzema miesiącami był poważnie chory, obecnie powrócił do zdrowia i przygotowuje się do ostrego ataku na rząd. Prowadzi on poufne rokowania z Labour Party co do skoncentrowania ata-

ku w Izbie Gmin na gabinet Mac Donalda, z chwilą, gdy gabinet pod naciskiem konserwatystów wnieśnie do Izby projekt, wprowadzający w W. Brytanii powszechną taryfę celną, którego to momentu spodziewają się w połowie lutego. Wystąpienie Lloyd George'a będzie wyczekiwane z napięciem.

Ujęcie sprytnej oszustki.

Wilno, 17 stycznia. (PAT). Przed kilku dniami zgłosiło się do Wydziału śledczego kilku kupców z doniesieniem, że padli ofiarą oszustwa. Szczegóły tej afery przedstawiają się następująco: Przed kilku tygodniami przyjechała do Wilna niejaką Juda Wohlman pochodząca z miasteczka Wołna położonego w pobliżu granicy sowieckiej. Podała się ona za właścicielkę składu manufaktury w Wołnie i dzięki swej prezencji oraz krasomównu potrafiła zdobyć zaufanie kupców, którzy sprzedali jej rozmaite towary na wesele płatne do 6 tygodni. Udało się jej nabyć towarów w różnych firmach na

łączną sumę około 600.000 zł. Otrzymawszy te towary Wohlman wyjechała z Wilna. Gdy nadeszły terminy płatności weksli wszystkie one poszły do protestu, bowiem okazało się, że w Wołnie znajduje się wprawdzie rzeczywiście sklep pod firmą Wohlman, ale należy on nie do Judy lecz do jej siostry Ity. Dochodzenia wykazały, że Juda wywiozła zakupione towary do Derwini, gdzie sprzedała je, poczem się ulotniła. Wskutek listów gończych aresztowano ją w Wołkowysku i przewieziono pod eskortą do Wilna, gdzie w więzieniu na Łukiszkach oczekuje ona rozprawy sądowej.

Trzy wyroki śmierci w Przemyslu.

Przemysł, 17 stycznia. (PAT). W Sądzie Okręgowym Karnym w Przemyslu toczyła się przez dwa dni w trybie doraźnym rozprawa przeciwko Iwanowi Melnykowi, Teodorowi Rybijowi i Andrzejowi Paluchowi, wieśniakom z Mołozkowiec pow. jaworowskiego. Melnyk, chcąc jak najrychlej zawiadnąć majątkiem swego wuja Iwana Krywania, który w r. 1930 zapisał mu cały swój majątek, namówił Rybiję do zgładzenia Krywania, przyrzekł mu po otrzymaniu spadku wypłacić 100 zł. Rybij przybrał sobie do pomocy parobka Andrzeja Palucha i w dniu 13 grudnia ub. r. zaczął się z nim w przydrożnym lesie. Rybij zadał Krywianowi kilka ciosów siekierą w głowę, zaś Paluch bił go laską, dopóki nie skonał. Sprawców mordu aresztowano nazajutrz.

Po przeprowadzonej rozprawie, zapadł dziś w niedzielę wyrok, skazujący wszystkich trzech oskarżonych na karę śmierci przez powieszenie, z tem, że Paluchowi sąd złagodził karę śmierci na dożywotnie więzienie. obrońcy dalszych dwóch skazanych odwołali się do łaski P. Prezydenta.

O godz. 21 Ministerstwo Sprawiedliwości zawiadomiło Prokuratorę przy przemyskim sądzie okręgowym, że P. Prezydent postanowił skorzystać z prawa łaski i zamienić obu skazanym karę na dożywotnie ciężkie więzienie. Obaj skazani przyjęli tę wiadomość, płacząc z radości.

Afera Dunikowskiego.

Paryż, 17 stycznia. (PAT.). Głośna sprawa inż. Jana Dunikowskiego oskarżonego o oszustwo w związku z jego twierdzeniem, że ziszcil marzenia alchemików znajdując sposób otrzymywania złota syntetycznie, zbliża się ku końcowi. Dunikowski, który podjął się dowieść doświadczalnie swojej tezy wobec rzeczoznawców, zakończył już prace przygotowawcze i podejmuje się w początku przyszłego tygodnia przystąpić do ostatecznego eksperymentu. Dziś rano odbyła się próba nieoficjalna, jedynie wobec adwokatów oskarżonego. Adwokaci stwierdzili, że Dunikowski doszedł w pewnym stadium doświadczenia do wydobywania soli złotonosnych, z których udało mu się wydobyć małe grupki złota.

KRONIKA

<p>STYCZEŃ</p> <p>18</p> <p>Poniedziałek</p>	KALENDARZYK
	Rz.-kat. Piotra św.
	Gr.-kat. Fteopemta
	Wachód słońca g 7 m 37 Zachód " g 15 m 56 Długość dnia g 08 m 19

LWOWSKA

TEATR ROZMAITOŚCI.

Poniedziałek, 18 bm., o godz. 8 wiecz.: „Roxy“.

REPERTUAR KINOTEATRÓW.

APOLLO: „Ułani... Ułani... chłopcy malowani“...
 CHIMERA: „Wesoly porucznik“.
 KOPERNIK: „Złota maska“.
 LEW: „Dziewczę z nad Wolgi“.
 MARYSIENKA: „Złota maska“.
 OAZA: „Parada miłości“.
 PALACE: „Kongres tańczy“.
 PAN: „Tragedja kobiety, żony i matki“ („Jej chłopczyk“).
 PASAŻ: „Nieposkromiony“.
 PROMIEN: „Dalsze dzieje Tarzana“.
 SŁONCE: „Kobieta, która grzechu pragnie“.
 STYLOWE: „Gehenna miłości“.

Wiec poselski BBWR., urządzony przez Radę Grodzką BBWR., zgromadził w sali Instytutu Technologicznego licznych przedstawicieli wszystkich sfer naszego miasta. Obrady zgaił prezes dr. Marczyński. Referat o pracach Rządu i BBWR. złożyli posłowie dr. Domaszewicz i Kosydarski. Wiec zakończył się uchwaleniem rezolucji. Obszerniejsze sprawozdanie z powodu nawału materiału odłożyć musimy do następnego numeru.

Wojewódzki Komitet Obchodu 25-lecia walki o Szkołę Polską podaje do publicznej wiadomości, że działalność swą zlikwidował na terenie Województwa lwowskiego z dniem 31 grudnia 1931 r. a kwotę 6.349 zł. uzyskaną z rozsprzedaży znaczków i dobrowolnych datków przekazał Komitetowi głównemu w Warszawie. Przy tej sposobności Wojewódzki Komitet wyraża podziękowanie wszystkim tym, którzy drobnymi bodaj datkami przyczynili się do stworzenia fundamentu pod byt nauki polskiej dla dzieci, pozostających na obczyźnie poza granicami Państwa.

Francuskie wykłady Towarzystwa Przyjaciół Francji. P. Ch. Singevin, lektor Uniw. J. K. wygłosi cykl wykładów p. t. „Les bases de la culture Française“ w poniedziałki o godz. 7 wieczór na Uniwersytecie, ul. Marszałkowska sala III. — 18 stycznia: Le sol et l'Homme. — 25 stycznia: La Nation et l'Etat. — 1 lutego: Idée de „race“ et Idée de „Civilisation“. — 8 lutego: La Déesse Raison. — 15 lutego: Universalité et prosélytisme. — 22 lutego: La „Nation moyenne“. — 29 lutego: La Main de Justice. — 7 marca: Romanisme et Classicisme. — 14 marca: La France devant le Monde moderne.

Komisja do ustalenia zwyczajów handlowych Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie odbyła swe posiedzenie dnia 14 stycznia 1932 r. pod przewodnictwem r. dra Csali. Na posiedzeniu tem ustalono zwyczaje handlowe co do wysokości bankowej prowizji lokacyjnej przy transakcjach listami zastawnymi, w sprawie premii obrotowej w handlu optycznym, w przedmiocie bonifikaty zgl. opustu ceny w handlu tekstylnym, w sprawie pojęcia „prompt“ w handlu kolnierzykami pochodzenia zagranicznego i co do sposobu obliczania i wysokości zysku w tym handlu, a wreszcie co do znaczenia pojęcia „kwota fakturowa“ w interesach prowizyjnych.

„Mili goście“. Towarzystwo wioślarsko-żeglarskie urządziło zabawę taneczną w sali kolejowej w Alei marszałka Focha. Wstęp na zabawę był za zaproszeniami, mimo to komitet wpuszczał na nią po północy jakichś nieznanych gości, pobrawszy od nich jeno po 2

Wyjazd do uzdrowisk na koszt Z. U. P. U.

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych przewiduje w swym budżecie większą sumę na leczenie ubezpieczonych w Zakładzie pracowników w uzdrowiskach krajowych. Przeznaczona na cel ten kwota rozdzielona jest na 12 pozycyj miesięcznych, które, w razie nieużytych w poszczególnych miesiącach, zapisywane są na rezerwy.

W miesiącach letnich wpływa w sprawie przyznania zapomóg na leczenie w uzdrowiskach tak wielka ilość podań, że zaledwie drobna ich część może być uwzględniona; w miesiącach zimowych natomiast przeznacz-

ne na ten cel sumy nie są w całości wykorzystywane, tak np. w styczniu pozostało nieużytych przeszło 70.000 zł.

Wobec tego, że w lecie istnieją mniejsze szanse uzyskania zapomogi na leczenie, wskazane jest zwracanie się w tej sprawie w okresie zimowym, tembardziej, że przez całą zimę czynnych jest 18 uzdrowisk polskich, a mianowicie: Ciechocinek, Druskienniki, Inowrocław, Iwonicz, Jaremcze, Jastrzębie - Zdrój, Krynica, Miłowody, Nałęczów, Otwock, Rabka, Smuła, Szczawnica, Truskawiec, Wisła, Wroclęta, Zakopane i Żegiestów-Zdrój.

W sprawie audycji radiowych dla młodzieży szkolnej.

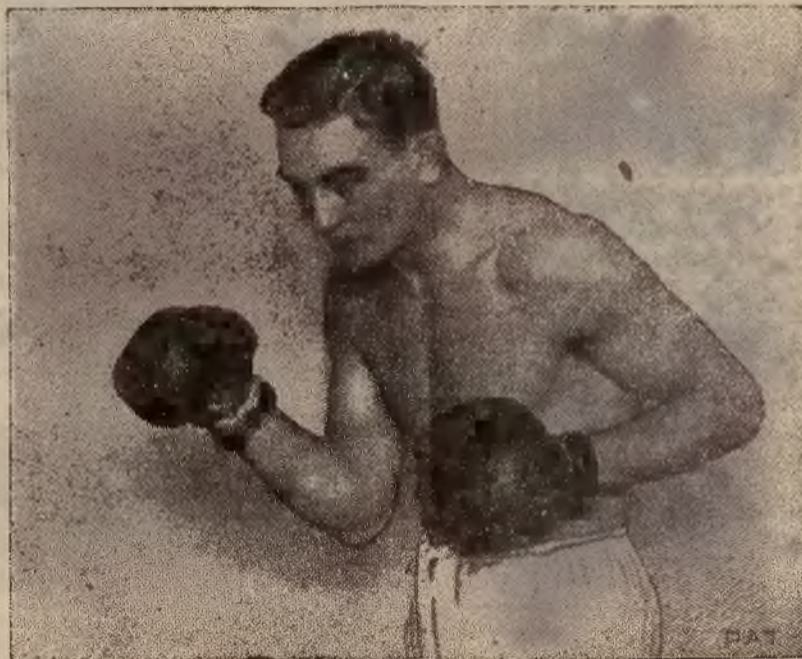
Jak się dowiadujemy, p. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wydał kuratorom okręgów szkolnych zarządzenie w sprawie specjalnych audycji radiowych, przeznaczonych dla młodzieży szkolnej.

P. Minister polecił, aby w szkołach, które posiadają odbiorniki radiowe z głośnikami, oraz odpowiednie pomieszczenia i urządzenia, umożliwiono młodzieży korzystanie ze specjalnych au-

dycyj Polskiego Radja. W wypadkach, gdy nie nastarczy to szczególnych trudności, Minister poleca poczynienie odpowiednich przesunic w planie zajęć szkolnych dla umożliwienia młodzieży wystuchiwania tych audycji.

Poranki dla młodzieży, organizowane przez Polskie Radio dwa razy w tygodniu, są pierwszą próbą systematycznego zorganizowania audycji szkolnych.

Sukcesy pięściarza polskiego.

Pięściarz polski, Aleksander Ran wysuwa się coraz pewniej na pierwsze miejsce wśród kandydatów na mistrza świata. W ostatnich dniach odniósł on stanowczy sukces nad jednym z konkurentów do tego tytułu, MacNamara.

zł. od głowy. Następstwa tej lekkomyślności okazały się bardzo niewesołe. Indywidua z podziemnej gwiazdy wywołały na sali awanturę i podczas zamieszania pokradły wszystko, co im w ręce wpadło.

Kradzieże. Schulim Perl, zam. Piastów 10, doniósł policji, że wczoraj nieznanymi sprawcami włamali się do jego mieszkania i skradli na jego szkodę płaszcz i biżuterję, wartości 900 zł. — Z mieszkania Jakóba Graupa, zam. Kopernika 12, skradziono wczoraj płaszcz krymski oraz biżuterję, nieustalonej narazie wartości.

KRAJOWA

PRZEMYŚL. Ujęcie sprawców napadu. W dniu wczorajszym odstawiono do więzienia Sądu okręgowego karnego w Przemyślu dwóch wieśniaków z Lubienia, w pow. jaworskim, którzy w nocy z 7 na 8 grudnia ub. r. napadli na przejeżdżającego kupca żydowskiego, Urima. Bandydzi strzelali do Urima z rewolweru i pobili go dotkliwie, poczem zrabowali mu 190 zł. i zbiegli. Po aresztowaniu ich okazało się, że są to Stefan Paślowski i Paweł Sobko. Staną oni w najbliższych dniach przed sądem doraźnym w Przemyślu.

PRZEMYŚL. Wczoraj otwarta została Wystawa Ruchoma Prób i Wzorów Przemysłu Krajowego, urządzona staraniem Ministerstwa Przemysłu i Handlu. U wejścia do Domu Żołnierza, w którym Wystawa znalazła pomieszczenie, powitał zebranych delegat Ministerstwa Przemysłu i Handlu, kier. Wystawy p. Andrzej Wasio. Następnie dłuższe przemówienie wygłosił burmistrz m. Przemyśla p. Krogulecki, prezes miejscowego komitetu Wystawy. Aktu otwarcia Wystawy przez przecięcie symbolicznej wstęgi dokonał imieniem Rządu p. starosta przemyski Michałowski, który w pięknych słowach omówił znaczenie Wystawy. Następnie zebrani zwiedzili Wystawę, która obejmuje dział ogólnokrajowy i dział regionalny.

Ze srebrnego ekranu.

Ułani, ulani, chłopcy malowani...

Produkcja: Blok-Muzafilm, reżyserja M. Krawicza, w głównych rolach: Dymśa, Krukowski, Frenkiel i Pogorzelska.

KINO APOLLO.

„Ułanów“ należy powitać jako dodatni zwrot w intencjach polskiej twórczości filmowej. Chęć dania światu czegoś dowcipnego zawsze dobrze świadczy o atmosferze twórczej. Niestety, dobrym chęciom i dobremu scenariuszowi Goetla i Wieniawy-Długoszewskiego nie przyszła w pomoc realizacja. Reżyserja i montaż cierpią i w tym filmie na dotkliwy paraliż — pociesmy się, że nie postępowy...

Ciemnych i oddalonych zdjęć, braku ruchliwości obiektywu, nieumiejętnego cementowania scen — nie uratuje ani humor żołnierski, ani doskonały chór Dana, ani nawet Dymśa z Krukowskim. Pogorzelska w akcji ratowniczej dała wynik raczej ujemny przez zbytne pofolgowanie rewjowej grotesce.

W całości też film jest rewją i wojkową (sceny koszarowe) i teatralną (wszystkie inne, prócz prawdziwie kinowej sceny z policjantem i kradzieżą gęsi). Niestety, to, co wygrywa na rewji: pointa piosenki i wytrzymałość gry aktora, w filmie zatracą się przez szybkość obrazów i nieszczęśliwą dźwiękowość. J. G. L.

Nieposkromiony.

Wytwórnia: Fox. — Role główne: George O'Brien i Louise Huntington.

KINO PASAŻ.

Jest to film z cyklu „sensacyjnych“, o naiwnej treści, ale posiadający prawdziwie kinowe tempo i ciekawe, trzymające w napięciu, sceny. Młody Amerykanin, zwany „Gwiżdżącym Danem“, walczy z bandą lotrów przy pomocy konia i mądrego psa-wilczura. Chcąc pomścić zabitego szeryfa, swego przyjaciela, idzie w trop za bandą, ratuje ukochaną dziewczynę z ich rąk i kładzie kres istnieniu opryszków.

George O'Brien w roli „Gwiżdżącego Dana“ fenomenalnie jeździ na koniu, chwytając na łańcuszek ujeżdża mustangi. Jego partnerka, Louise Huntington, daje pełną uroku postać córki farmera.

Świetną jest scena skoku konia w rzekę oraz zakończenie. Dźwiękowo film bez zarzutu. W dodatkach tygodnik Foxa i 3-aktowa zabawna komedia.

Gehenna miłości.

Produkcja europejska (?). — Role główne: Ivan Petrovicz i Viviana Gibson.

KINOTEATR STYLOWY.

W dzisiejszej lawinie „talkiesów“, filmów kolorowych, „parad“ i rewjo-operetek, wznowienie tego obrazu należy powitać z uznaniem. Jest to film z dawnych, dobrych, „nie-mych“ czasów, tzw. „rosyjski“, którego treścią przygody młodego księcia Aleksandra Aleksandrowicza po rewolucji bolszewickiej.

Ivan Petrovicz, piękny amant, subtelnie odtwarza postać księcia Aleksandra, Viviana Gibson doskonale się wżywa w osobę namiętnej, uczuciowej Rosjanki.

Pyszne typy komiczne stwarzają George Alexander i Hans Junkermann.

Całości dopełnia piękna ilustracja muzyczno-spiewna z płyt gramofonowych.

W nadprogramie kabaret dziecięcy i niezbędny, dość nudny, polski tygodnik.

R. L. S.

Budowa gmachu miejskiego przy ul. Kętrzyńskiego.

Wiceprezydent miasta Kolbuszowski i członkowie sekcji technicznej z prez. inż. Matzkem i wiceprez. dr. Rosenkranzem, oraz inżynierowie miejscy z inż. Lewakowskim, zwiedzili w sobotę w południe nowobudujący się dom czynszowy przy ul. Kętrzyńskiego. Przedsiębiorca inż. Opolski informował członków sekcji o stanie budowy. Członkowie stwierdzili na miejscu, że budowa postępuje naprzód, budynki jest już pokrywany dachem i w tych dniach przystąpi się do instalacji centr. ogrzewania. Dzięki sprzyjającej pogodzie, budowa trwa nadal i zatrudnionych jest około 60 bezrobotnych. Z początkiem marca br. przystąpi się do wewnętrznej wyprawy gmachu, a inż. Opolski zapewnił członków sekcji, że w sierpniu br. odda już gmach do użytku. Jak wiadomo, gmach zawierać będzie 84 mieszkań jednopokojowych.

POPIERAJCIE L. O. P. P.

Raut Prasy.

Zapowiedziany na dzień 30 stycznia w salach Kasyna i Koła Lit.-Artystycznego wielki Raut Prasy, wywołał powszechne zainteresowanie. Zarówno z miasta, jak i z prowincji nadchodzą pod adresem komitetu nieustannie zapytania i zgłoszenia.

Raut odbędzie się, jak już donosiśmy, staraniem Towarzystwa Dziennikarzy Polskich i Syndykatu Dziennikarzy Polskich we Lwowie, a dochód przeznaczony jest na fundusz dla wdów i sierót po dziennikarzach polskich.

Komitet dziennikarski, przygotowujący Raut Prasy, rozpoczyna już w najbliższych dniach rozsyłkę zaproszeń i zgóry uprasza osoby, które skutkiem mylnych adresów lub przeoczenia nie otrzymały zaproszeń, o zgłaszanie się po nie pod adresem: Towarzystwo Dziennikarzy Polskich we Lwowie, ul. Sokoła 4.

Raut Prasy, który w tym roku zastąpi dotychczasowe tradycyjne Bale Prasy, zapowiada się jako pierwszorzędną zabawą karnawałową, która, choć ze względu na obecną sytuację ekonomiczną ograniczona do skromniejszych ram, stanowić będzie niewątpliwie clou tegorocznego karnawału lwowskiego. Program taneczny obejmuje mnóstwo atrakcyj i niespodzianek.

Budowa kościoła na górnym Łyczakowie.

Wczoraj odbyło się w sali Sokoła IV-go posiedzenie ogólne Komitetu budowy kościoła na górnym Łyczakowie pod wezwaniem Matki Boskiej Ostrobramskiej. — W zebraniu wziął udział ks. Arcybiskup Twardowski.

Przewodnictwo zebrania objął rekt. dr. Nadolski, do przewodnictwa honorowego zaproszono ks. Arcybiskupa Twardowskiego. Ks. Arcybiskup wygłosił na wstępie krótkie przemówienie, w którym nawoływał do ofiar na rzecz budowy kościoła, który obok religijnego ma także doniosłe znaczenie bastionu narodowego. Po przemówieniu udzielił Ks. Arcybiskup obecnym arcybiskupom błogosławieństwa.

Z porządku dziennego rekt. dr. Nadolski zdał sprawę z dotychczasowych postępów budowy, którą do-

prowadzono do posadzek, koszem 174 tysięcy zł. W lecie br. budowa ma być doprowadzona pod dach, na co potrzeba jeszcze 600 tys. zł.

Dyr. Zawistowski przedstawił sprawozdanie rachunkowe ze zbiorów, po-

czem rejent Mayer postawił wniosek na dobrowolne opodatkowanie się obecnych na rzecz budowy kościoła, oraz prowadzenie energicznej akcji zbiórkowej. W tym celu został wybrany osobny subkomitet.

Nowy teatr w Warszawie.

Pod kierownictwem p. Janiny Strzeleckiej i dr. Jerzego Bujńskiego powstał w Warszawie teatr, który nosić będzie nazwę „Teatr dla wszystkich”.

W niedzielę, dnia 17 bm. o godz. 12-tej odbyła się w Łazienkowskiej Pomarańczarni premiera rewii dla dzieci „Miała baba koguta”, tekst Aleksandra Maliszewskiego, reżyserja i inscenizacja Jerzego Bujńskiego. Układ plastyczny Jadwigi Hryniewieckiej i Haliny

Bielskiej, dekoracje Jana Golusa, muzyka Anatola Zarubina. Konferencjerkę prowadzić będzie p. Henryk Ładosz.

Zespół teatru stanowią: pp. Koczynska, Klimaszewska, Śniadecka, Niedźwiecka, Hryniewicka, Kierczyński, Krell, Dąbrowski.

W następną niedzielę również o godzinie 12 odbędzie się specjalne przedstawienie dla prasy i zaproszonych gości. (PAT).

W dawnej Pomarańczarni w Łazienkach powstał nowy teatr dla dzieci pod nazwą „Teatr dla Wszystkich”, pod kierownictwem p. J. Strzeleckiej i dr. J. Bujńskiego. Pierwszą sztuką, odegraną w nowym teatrze, była rewija dla dzieci pt. „Miała baba koguta”, z tekstem A. Maliszewskiego i muzyką A. Zarubina. — Zdjęcie nasze przedstawia jedną ze scen rewii z p. J. Hryniewiecką w środku.

Z wydawnictw periodycznych

„Świat Kobiety” dwutygodnik ilustrowany. Terść Nru 2-go: Jadwiga Krawczyńska: Bezrobocie; St. Essmanowski: Listy z Warszawy; Kazimiera Alberti: Nutta dzisiejszości w portretach kobiecych; Włodzimierz Lewik: Temu trzysta lat w Olszówce; dr. Guttman Leon: Kobieta i jej stroje na przełomie wieków; Lityński Zygmunt: Pim; dr. Ludwika Auerbach: Zwalczanie melancholji; dr. Henryk Balk: Gość. Dlaczego, Niemęski

Ły, Miód, — poezje; Nittman T. M.: Szyby o zmroku; Gentleman: Cośnicioś dla panów; Cailler-Sobańska: Zimowe sporty; Przegląd wydawnictw; Część praktyczna, zawierająca wytworne modele mód, Towaroznawstwo, przepisy gospodarskie, piękne roboty ręczne i nierównany, jak zwykle, w pomysłowości Kącik praktyczny — imponuje bogactwem i doбором materiału.

„Polonia-Italia”. Ukazał się Nr. 9/10 organu Izby Handlowej Polsko-Italskiej „Polonia-Italia”. Na treść tego numeru składają się

artykuły następujące: Czesław Peche: Rozwój przemysłu w Polsce; I. N. E.: Wywóz z Italii na rynki europejskie; I. N. E.: Przemysł meblarski w Italii. Oprócz tego numer zawiera kronikę polską oraz italską a nadto kronikę kulturalną. Treść powyższą uzupełnia wykaz ofert.

„Niepodległość” dwumiesięcznik. Jak zwykle punktualnie ukazał się w dniu 1-go stycznia 10-ty zeszyt dwumiesięcznika „Niepodległość” redagowanego przez b. Ministra Leona Wasilewskiego. Nowy zeszyt przynosi cały szereg niezwykle cennych materiałów oświetlających dzieje ostatnich dziesiątków lat, z okresu walki o niepodległość. W dziale rozpraw Zygmunt Pietkiewicz pod datą 1893 roku kreśli ówczesne nastroje polityczne na terenie Berlin-Zurych; James Douglas daje cenny przyczynek do misji P. P. S. i Ligi Narodowej w Japonii w 1904 roku; Al. Rzewski kończy swoją pracę o lokaucie łódzkiej 1906 do 1907; dr. E. Brzeziński zamyka wspomnienie swojego życia opisem wypadków w przeddzień odbudowy Polski; Adam Purtał w barwnym i żywym wspomnieniu opisuje wykonany przez siebie zamach na naczelnika niemieckiej policji politycznej dr. Erycha Schultze; dr. Próchnik kreśli szkic historyczny z działalności Rady robotniczo-żołnierskiej w Poznaniu na przełomie 1918/19 roku. W dziale dokumentów drukuje „Niepodległość” dalszy ciąg sensacyjnych materiałów z posiedzeń rosyjskiej Rady Ministrów odnoszących się do urzędzeń „Polskiego kraju” w pierwszym i drugim roku wojny światowej. Zeszyt uzupełniają „Miscellanea” oraz bogaty dział sprawozdawczy. — Instytut Badania Najnowszej Historji Polski, który wydaje od trzech lat „Niepodległość” przypomina, że począwszy od Nr. 9 „Niepodległość” została przekształcona z kwartalnika na dwumiesięcznik i że dokompletować zeszyty można za pośrednictwem administracji „Niepodległość” w Warszawie ul. Nowolipie 2, tel. 540-45, Polska Zjednoczona, Cena ostatniego zeszytu wynosi zł. 6. — W prenumeracie zł. 5. — Wszelkich informacji udziela sekretarz Redakcji dr. Wacław Lipiński, Aleje Ujazdowskie 1, telefon 8-02-80 wewn. 87.

„Kobieta Współczesna”. Tygodnik. Łącznie ilustrowany Numer 3-ci tygodnika „Kobieta Współczesna”, zawiera wiele interesujących artykułów. Oto treść numeru: Artykuł wstępny p. t. „Z dnia na dzień” — w Rosji Sowieckiej. H. Monwidowej, dalszy ciąg artykułu p. t. „Tęgo niema w arkuszach spisowych”, „Szukam pracy” — K. Muszałówny, „Barbara Niechciciowa” — recenzja książki 1-go tomu Nocy i Dni — Marji Dąbrowskiej przez M. Czapską, „Życie i praca” — korespondencja z Złoczowa — Haliny Siemięńskiej i „Wśród książek” — Cz. Wojeńskiej. W dziale literackim: „Septimus” — Wiliam J. Locke tłumaczenie Janiny Zawisza-Krasuckiej, wiersz p. t. „Przy aparacie” — Halin Korskiej, „Szczęście”, „Konfrontacja” i „Tajemnica Lali”. — W dodatku „Mój Dom” — mody o hodowli roślin, kosmetyka i przepisy kuchenne. Na tablicy robót, projekt na serwetkę, Haft Richelieu.

Jak wygląda kryzys w N. Jorku?

Pozory. — Luksus i nędza. — Wojna maszynom. — Wystłki reklamy. — Wszędzie to samo.

Na pierwszy rzut oka Nowy Jork nic się nie zmienił w ciągu roku. Union Square wygląda po dawnemu jakby się znajdował na rozdrożu całego świata. Drapacze nieba, feeryczne konstrukcje smukłych budynków, świecących się fosforycznie, obok nich niższe domy, jakby umyślnie pozostawione tu dla uwydatnienia gigantyczności nowych budowli. Ostra strzała Chrysler Building ginie gdzieś we mgle w górze i wygląda jakby wrzynała się w chmury. Nikłowa wieża Empire State płonie czerwonymi ogniami i wyrzuca światło przez otwory dwudziestu tysięcy okien. 5-a i 14-a Avenue krzyżując się, wylewają potoki samochodów, omnibusów i masy ludzkiej. Ruch, pośpiech szalony, otumaniający pęd — tak, jakby cała ludzkość wyległa nagle na ulicę i tłoczyła się strwożona, nie wiedząc dokąd iść.

Zapada wieczór. Nowy Jork szuka rozrywki. Dziesięć tysięcy miejsc w Roxy, świątyni filmu dźwiękowego, już są sprzedane! W Earl Carroll, albo u Ziegfielda trzeba zamawiać bilety na tydzień naprzód. W dzień przedstawienia można je dostać po potrójnej cenie od przekupnia. W „speakeasies” elegancki Nowy Jork pije alkohol narówni z „gangsterami”, rzemieślnikami i optykami, tłocząc się

jak śledzie w beczce. Można jeszcze pójść do jednego z „night-clubs”, gdzie bez 20 dolarów wogóle nie wpuszczą do środka. Tam zobaczy się girly, modystki, najpiękniejsze dziewczęta świata. Przedstawienie pod modnym hasłem sex-appeal'u. I wszędzie pełno! Codziennie kilka statków odpływa na Bermudy i do Hawany — bo tam wolno pić. Kabiny zawałone są butelkami szampana. Po powrocie pasażerów wynoszą ze statku. Przyjemność ta nie należy do tanich. I znów tłok, wszędzie tłok.

I to się nazywa kryzys?!... Powierzchnowemu obserwatorowi mogłoby się wydawać, że Nowy Jork nie różni się niczym od N. Jorku 1930. To samo szalone tempo życia, światło, ruch, żądza użycia. Tak jednak nie jest. Różnice są, i to duże. Widoczne są więcej przy świetle dnia, niż przy świetle neonów. Nowy Jork jest zbyt wielkim miastem na to, aby mieć jedynolita skalę życia. Dlatego też nigdzie niema tak rażącego, tak brutalnego kontrastu luksusu z nędzą. Luksus jest tą maską zewnętrzną dla cudzoziemców i dla oszukania samych siebie. Ale co się pod nią kryje?...

Przejdźmy po Union Square. Jest tam małe rondo: pośrodku wydeptany trawnik, wokoło postój taksówek.

Na trawniku leżą, siedzą, drzemią apatycznie szare postacie. Jeden rzut oka na nie wystarczy, aby wiedzieć, co to za jedni.

— Bezrobotni! Jedni z ośmiu milionów ludzi bez pracy, których liczy w tej chwili Ameryka.

Pełno ich na wszystkich skwerach, na przedmieściach, kręcą się koło teatrów i lokali zabawowych. Czasem zbierają, czasem zebranią chcą pokryć fikcją pracy. Pomagają wysiadać z samochodu, proponują odniesienie pakunku. I, jak zawsze i wszędzie, żerują na nich agitatorzy. Kręcą się wśród nich nieustrudzenie, są słuchani, choćby dlatego, że tamci i tak nie mają nic do roboty. Oto jakiś speaker wskakuje na ławkę i w płomiennej przemowie wypowiada wojnę... maszynom.

— My, obywatele amerykańscy, zrobiliśmy Stany Zjednoczone największym przemysłem państwem świata! Naszymi rękami, naszą krwią i po tem wyrosła ta potęga! I cóż? Maszyny odebrały nam chleb! Towarzysze! Precz z maszynami!

Interwencja policjanta kładzie kres przemowie.

Niektórzy bezrobotni grają całym dniami prowokacyjnie w piłkę nożną pod oknami fabrykantów. Jest w tem pewien swoisty humor amerykański, nawet w sytuacji tragicznej.

Poza tem zastój w handlu, zastój nie bywały. Wszędzie jest do sprzedania i wszystko do wynajęcia. Pod tym względem Nowy Świat nie różni się od starego kontynentu. W killunasto

piętrowych sklepach, oświetlonych jak w bajce — pustki. Olbrzymie plakaty reklamowe nawołują do kupna:

„Nie wycofujcie z banku pieniędzy! Nie ulegajcie panice! Kupujcie jak najwięcej a przyczynicie się do dobrobytu kraju i własnego!” „Kupować teraz to oszczędność, bo sprzedajemy po cenach niższej kosztu!” „Za pół darmo, aby zaraz, tylko u nas!”.

I mimo wszystko — w sklepach pusto. Na samej tylko 7-mej Avenue przeszło tuzin wielkich firm ogłosiło upadłość. Więc sprzedaż z licytacji i — stado kruków zlatujących się na licytację, kupujących po śmiesznie niskiej cenie. Ci, co mają trochę gotówki i wiedzą, że przetrwają kryzys. Bogactwo przyszłości. Bractwo, rozsiane po całym świecie.

Na licytacji Chrysler idzie za 100 dolarów, zegar, z ceną 200 dolarów — za dziesięć. I tak dalej.

Nowy objaw kryzysu: niema domu, na którymby nie wisała karta, lub kilka kart z napisem: „do wynajęcia”. Lokale duże, małe, pokoje, sklepy, garaże, całe piętra — wszystko jest do wynajęcia.

— Ktoby chciał, mógłby natychmiast wynająć cały Empire State z jego 102-ma piętrami, — mówi ironicznie pewien stary Amerykanin. — Tak, tak, minęły czasy kryzysu mieszkaniowego w Nowym Jorku!

Jak powszechne są pewne zjawiska na całym świecie!

